

10. Гладенко І.В., Перерва П.Г. Моніторинг інноваційної діяльності: інтерпретація результатів//Маркетинг і менеджмент інновацій. №2. 2010. С.76-84.
11. Перерва П.Г. Управління інноваційною діяльністю підприємства // Маркетинг: підручник / За ред. О.А.Старостіної. К.: Знання, 2009. С. 461-518.
12. Ткачова Н.П., Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства // *Економіка розвитку*. 2011. № 4. С. 116-120.
13. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. 668 p.
14. Верес Шомоши М., Коциски Д., Перерва П.Г., Кобелева Т.А. Комплаєнс програма промислового підприємства.– Харьков-Мишкольц : ООО «Планета-принт», 2019. 689 с.
15. Tkachova N.P., Pererva P.G., Kobieliava, T. O. Investigation of the role of venture companies in the early stages of the product life cycle // *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 2 (10), ч. 2. С. 144-149.
16. Tkachov M.M., Pererva P.G., Kobieliava T.O., Tkachova N.P., Diachenko T.A. Management of relations with enterprise stakeholders based on value approach // *Problems and Perspectives in Management*. 2021. Vol. 19, Iss. 1. P. 24-38.

УДК 378.14

ДУАЛЬНА ОСВІТА: ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ

*Шершенюк О.М., к.е.н., доцент,
sheralyona@gmail.com*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Зміни в суспільному житті та культурі ставлять якісно нові вимоги до ринку освітніх послуг, системи підготовки фахівців. Суспільством затребувана особистість, що володіє високим рівнем креативного і аналітичного мислення, фундаментальними знаннями і практичними навичками.

Законом України «Про освіту» передбачено наступні форми здобуття освіти: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві); дуальна. [1].

Дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти [2].

Основне завдання використання елементів дуальної форми навчання – усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх фахівців, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів з урахуванням вимог роботодавців.

Дуальна система відповідає інтересам всіх сторін, які в ній беруть участь – підприємств, закладів освіти, держави і звичайно здобувачів. До переваг такої форми здобуття освіти відносять:

1. Для підприємства:

- можливість отримати найбільш вмотивованих і талановитих здобувачів освіти, підготувати фахівців відповідно до своїх потреб і технологій виробництва;
- скорочення періоду адаптації випускників на виробництві;
- створення передумов щодо сталого кадрового забезпечення та резерву;
- зростання кількості випускників інженерно-технічних спеціальностей, які працевлаштовуються за фахом.

2. Для закладу освіти:

- підвищення якості освіти за рахунок адаптації освітніх програм до вимог роботодавців;
- підвищення фахового рівня науково-педагогічних працівників;
- поліпшення іміджу закладів освіти та привернення уваги абітурієнтів;
- підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання;
- відповідність випускників актуальним вимогам роботодавців та ринку праці;
- посилення практичної складової освітнього процесу.

3. Для здобувача:

- працевлаштування (забезпечення першим місцем роботи за спеціальністю) і розвиток компетентностей за фахом;
- виконання завдань на основі реальних даних і реальних кейсів;
- можливість ознайомитися із особливостями роботи підприємства, зокрема роботою різних відділів, корпоративною культурою;
- можливість працювати на сучасному обладнанні;
- матеріальне заохочення (заробітна плата) на підприємстві зі збереженням можливості отримувати стипендію і навчатися на денній формі;

- професійна спрямованість, уміння працювати в команді; відповідальність;

- підвищення конкурентоздатності на ринку праці.

4. Для держави:

- організація співпраці політиків, бізнесу, закладів освіти, соціальних партнерів;

- розробка законодавчого підґрунтя для визнання національних стандартів якості професійної освіти;

- залучення кваліфікованого персоналу з виробництва до педагогічної діяльності (інструктори, викладачі);

- здійснення інституційних досліджень і консультування (моніторинг якості надання освітніх послуг у сфері професійної освіти, оновлення освітніх стандартів);

- урахування конкретних запитів підприємств до змісту та якості професійної освіти [3].

Дуальна форма здобуття освіти ще не набула достатнього поширення, її лише починають впроваджувати до вітчизняного освітнього процесу. Тому під час практичного втілення такої форми навчання виникають певні труднощі:

- недостатнє розуміння роботодавцями концепції та особливостей організації навчального процесу;

- питання зарахування здобувача на посаду відповідно до кваліфікаційного рівня, оскільки зазвичай на роботу приймають студентів, які вже отримали певну кваліфікацію;

- недосконалість законодавчого регулювання: заробітної плати, відпусток, підпорядкованості згідно з вимогами трудового кодексу, санкцій за порушення вимог тристороннього договору між підприємством, закладом освіти та здобувачем;

- необхідність максимально спростити бюрократичну процедуру переходу здобувача на дуальну форму освіти;

- недостатня зацікавленість роботодавців вкладати кошти у підготовку майбутніх фахівців; занепокоєння тим, що їх інвестиції у здобувача не повернуться, оскільки випускники після завершення навчання можуть піти до іншого роботодавця;

- низька обізнаність здобувачів про цю форму навчання і відсутність умов для усвідомленого вибору підприємства.

Якщо правильно узгодити кваліфікаційну невідповідність між навичками випускників закладів вищої освіти та потребами роботодавців, дуальна система навчання в Україні стане справжнім

джерелом забезпечення провідних галузей високопрофесійними кадрами, що, в свою чергу, сприятиме розвитку економіки та промисловості країни в цілому.

Література:

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» від 19 вересня 2018 р. № 660-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p>
3. Дуальна освіта: як це працює? URL: <https://uba.ua/ukr/news/7483>